

“Zonta Says NO to Violence Against Women”-kampanja 25.11.-10.12.2020

Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa on esimerkiksi lähisuhdeväkivalta, seksuaalinen väkivalta ja sukupuoleen perustuva häirintä. Väkivalta voi olla fyysistä, henkistä, taloudellista tai seksuaalista. Naisiin kohdistuvan väkivallan muotoja ovat myös

naisten hyväksikäyttö ihmiskaupassa tai prostituutiossa
tyttöjen sukupuolielinten silpominen sekä
niin kutsutut perheen ”kunniaan” liittyvät pahoinpitelyt ja murhat.

Naiset kohtaavat väkivaltaa erityisesti parisuhteissa, perheissä ja työpaikoilla. Tekijä on usein tuttu. Naisten kohdalla tekijä on entinen tai nykyinen kumppani useammin kuin miesten. Erityisen haavoittavana väkivallan muotona pidetään seksuaalista väkivaltaa. Se kohdistuu pääosin naisiin ja tyttöihin.

Istanbulin sopimus

Istanbulin sopimus eli Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tuli Suomessa voimaan vuonna 2015 <https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2015/20150053> . Sitova sopimus sisältää määräyksiä laaja-alaisista ja yhteen sovitettavista toimintaperiaatteista. Sopimusta sovelletaan Suomessa myös poikiin ja miehiin, jotka kärsivät lähisuhdeväkivallasta. Euroopan neuvosto seuraa sopimuksen toimeenpanoa sen ratifioineissa maissa.

Istanbulin sopimuksen tavoitteena on muun muassa:

- ehkäistä ja poistaa naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja perheväkivaltaa
- suojella väkivallan uhreja ja tarjota heille tukipalveluita (kuten turvakodit ja auttava puhelin)
- saattaa väkivallan tekijät vastuuseen teoistaan
- edistää sukupuolten tasa-arvoa
- edistää viranomaisten ja järjestöjen yhteistyötä väkivallan kitkemisessä.

Suomessa tehtiin sopimuksen toimeenpanosuunnitelma

<https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2015/20150053>, johon kirjattiin kaikkiaan 46 eri hallinnonaloille kohdistuvaa toimenpidettä. Yksi näistä toimenpiteistä on naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisy, jossa tänä syksynä on aloittanut toimintansa yhteistyöryhmä NAPE <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM093:00/2020>. NAPE myös seuraa osaltaan toimenpiteiden, yhteensovittamista. Sopimuksen toimeenpano vaikuttaa myös moniin lainsäädäntöhankkeisiin, joista muutamia on esitelty liitteessä.

Suomen hallitus on julkaissut tasa-arvo-ohjelman 2020-2030

Siinä todetaan, että "Naisiin kohdistuva väkivalta on yksi Suomen suurimmista ihmisoikeusongelmista"

https://valtioneuvosto.fi/documents/1271139/20825107/Valtioneuvoston_periaatep%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s_hallituksen_tasa-arvo-ohjelma_2020-2023%2B.pdf

STM on julkaissut osana hallitusohjelman toimeenpanoa verkkojulkaisun Naisiin kohdistuva väkivalta

https://stm.fi/documents/1271139/5825945/STM_Naisiin_kohdistuva_vakivalta_FIN_verkko.pdf/

Esimerkkejä mitä jokainen Zonta voi tehdä kampanjan aikana:

- haasta ystäväsi mukaan kampanjaan vastustamaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa
- jaa tietoa naisiin kohdistuvasta väkivallasta
- pukeudu oranssiin ja jaa kuvia sosiaalisessa mediassa

- jaa selviytyneiden tarinoita
- tee lahjoitus Zonta Foundationille
- tee yhteistyötä nuorten kanssa
- ole aktiivinen SoMessa ja liity keskusteluun Zonta twitterissä

Porissa lokakuussa pidetty Piirin 20 piirikokous muotoili julkilausuman

<https://zonta.fi/zonta-international-piiri-20-ryn-julkilausuma-piirikokouksessa-porissa-10-10-2020/>

Teemapäivät 25.11-10.12.2020:

(sivulla <https://zonta.fi/intra/zonta-says-no-2020-posterit/> on 16 suomen-, ja ruotsinkielistä posteria, niistä voisi valita esim. muutama suomeksi suurennettuna tai sitten opastus sivulle).

Muutetaan SoMe oranssiksi!

Mitä tähän teemaan liittyvää oma kerhomme on tänä vuonna tehnyt:

- Tammikuussa järjestettiin Ihmiskauppaa käsittelevä tilaisuus
- Lokakuussa olimme järjestämässä Tyttöjenpäivän tilaisuutta Helsinki III ja Pro-tukikeskuksen kanssa
- Olemme avustaneet Pro-tukikeskusta 500 €
- Nyt on suunnitteilla Ensi- ja turvakotienliiton avustus

Lisätietoa Zonta Says No -kampanjasta löytyy myös Zontien sivuilta <https://zonta.fi/zonta-says-no/> (piirin sivut) ja <https://zontasaysno.com/> (kansainväliset sivut)

Zonta International piiri 20 järjestää yleisölle avoimen webinaarin 'Lähisuhdeväkivalta, sen syyt ja torjunta' tiistaina 8.12. klo 17.30-18.45 <https://zonta.fi/events/event/yleisolle-avoin-webinaari-ti-8-12-klo-1730-1845-lahisuhdevakivalta-sen-syyt-ja-torjunta/>

Liite

Koontia ajankohtaisista säädöshankkeista eri ministeriöiden vastualueilta (koostanut Aira Rajamäki)

Sosiaali- ja terveysministeriö

- **Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on laatia uusi laki ihmiskaupan uhrien auttamiseksi.** Uudistuksen tavoite on parantaa ihmiskaupan uhrien asemaa, oikeuksia ja yhdenvertaisuutta sekä parantaa heidän ihmisoikeuksiensa toteutumista nykyistä paremmin. Työryhmä laatii aluksi ihmiskaupan uhrien auttamisen tilannekuvan, jossa otetaan huomioon eri hallinnonalojen lainsäädäntö. Tilannekuvan perusteella työryhmä tekee ehdotuksen uhrien auttamisjärjestelmän organisoinnista. Työryhmän puheenjohtaja on Jari Keinänen. Ryhmässä on laaja-alainen asiantuntemus eri ministeriöistä, hallinnonaloilta virastoista, laitoksista, kunnista ja järjestöistä. Työryhmän toimikausi päättyy vuoden 2022 lopussa. Uudistus on kirjattu Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmaan.
- **Sosiaali- ja terveysministeriö asetti ajalle 1.1.2017-31.12.2019 Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunnan STM103:00/2016. Lisäksi STM on asettanut naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunnan alaisen järjestötyöryhmän (NAPE) STM:09300/2020.** Työryhmä tekee yhteistyötä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan vastaista työtä tekevien järjestöjen ja valtionhallintoa edustavan toimikunnan välillä ajalla 1.9.2020-31.12.2024. Järjestötyöryhmän tehtävänä on: 1) tuottaa ja välittää tietoa valtionhallinnolle järjestöjen tekemästä Istanbulin sopimuksen soveltamisalaan kuuluvasta väkivallan vastaisesta työstä, 2) välittää valtionhallinnolta tietoa järjestökentälle ja järjestöjen tuottamien palvelujen asiakaspintaan, 3) tuottaa tietoa Istanbulin sopimuksen soveltamisalaan kuuluvista ajankohtaisista ilmiöistä, 4) välittää kansalaisjärjestökentän näkemyksiä väkivallan vastaisen työn kehittämisestä sote- ja maakuntauudistuksen jatkotyössä sekä 5) tehdä muita NAPE-toimikunnan antamia sen toimialaan kuuluvia toimeksiantoja.

Työ- ja elinkeinoministeriö

- **Työ- ja elinkeinoministeriössä on asetettu työryhmä valmistelemaan ulkomaisen työperäisen hyväksikäytön vastaisia toimenpiteitä osana harmaan talouden torjunnan strategiaa.** Ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttö on siihen syyllistyvälle erittäin kannattavaa, systemaattista ja ammattimaista liiketoimintaa. Hyväksikäyttö on harmaan talouden ilmiö, jossa ei ole pelkästään kyse vain verojen ja maksujen laiminlyönnistä, vaan pahimmillaan ihmisten törkeästä riistosta. Hyväksikäyttö jää usein marginaaliin, se ei näy ulospäin, eikä sitä tunnisteta riittävässä määrin. Työryhmän toimenpidekokonaisuus koostuu 14 toimenpide-ehdotuksesta, jotka koskevat sekä lainsäädäntötoimia että viranomaisten ohjeistukseen ja yhteistoiminnan parantamiseen liittyviä toimenpiteitä. Työryhmä esittää hyväksikäytön seuraamusten tarkentamista ja niiden kohdistamista uhrin sijaan hyväksikäyttöön syyllistyvään työnantajaan. Lisäksi ehdotetaan lisäresursseja viranomaisille, hallinnon alojen välisen yhteistyön ja tiedonvaihdon sekä valvonta- ja havaintotietojen parantamista. Osa työryhmän ehdotuksista on toimeenpantavissa syksyn 2020 aikana. Työryhmä jatkaa työtään ja valmistelee lisätoimenpiteitä vuoden 2021 loppuun saakka.

Oikeusministeriö

- **Oikeusministeriössä on valmistunut luonnos hallituksen esitykseksi pakkoavioliiton kumoamisesta. Esitys on lausunnolla 14.12.2020 saakka.** Esitysluonnoksen mukaan

avioliittolakiin lisättäisiin säännökset pakottamalla solmitun avioliiton kumoamisesta. Kumoamisen jälkeen oikeudelliset vaikutukset olisivat muutoin samat kuin avioerossa, mutta siviilisääty palautuisi siihen, joka aviopuolisolla oli ennen pakkoavioliittoa. Kumoaminen antaisi myös paremman aseman ja oikeudet kuin avioliiton mitätöiminen. Lisäksi ehdotetaan täsmennystä ulkomaisen avioliiton tunnustamista koskevaan sääntelyyn siten, että ulkomailla alle 18-vuotiaana solmittu avioliitto tunnustetaan vain erityisestä syystä, jos toinen puolisoista on asunut avioliiton solmimishetkellä Suomessa. Muutos on kirjattu Sanna Marinin hallitusohjelmaan. Oikeusministeriössä on käynnissä myös hanke, jossa selvitetään pakkoavioliiton rangaistavuutta koskevan sääntelyn täsmentämistarpeita.

- **Hallituksen päätöksen mukaan oikeusministeriössä valmistellaan poikkihallinnollista toimenpideohjelmaa, jolla koordinoidaan laajemmin ihmiskaupan vastaista työtä.**

Toimenpideohjelman tavoitteena on edistää ihmiskaupan tunnistamista ja ilmituloa, tehostaa rikosvastuun toteutumista, parantaa ihmiskaupan uhrien asemaa sekä ehkäistä ja vähentää ihmiskauppaa. Toimenpideohjelma valmistuu vuoden 2021 alussa.

Sisäministeriö

- **Ihmiskaupan torjuntaa tehostetaan viranomaisten ja järjestöjen yhteistyöllä.** Helsingin poliisilaitokselle perustetaan ihmiskaupparikoksia tutkiva ryhmä. Ryhmä toimii tiiviissä yhteistyössä keskusrikospoliisin, valtakunnallisen ihmiskaupparikostorjunnan asiantuntijaverkoston sekä muiden viranomaisten ja yhteistyötahojen kanssa.